

MAHALLİ İDARELERDE DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

Özet: Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre öncelikle geçici mizan öncesinde yapılması gereken dönem sonu işlemler yapılır ve geçici mizan çıkarılır. Geçici mizanın çıkarılmasının ardından dönem sonu işlemleri yapılarak kesin mizan düzenlenir. Bu işlemlerden sonra faaliyet hesapları ana hesap grubunda yer alan tüm hesaplar kapanmıştır.

Kesin mizanın düzenlenmesini takiben, dönem sonunda son yevmiye olarak borç ve alacak bakiyesi veren hesapların kapatılmasını sağlamak için kesin mizanda borç bakiyesi veren hesaplara alacak kaydı yapılarak, alacak bakiyesi veren hesaplara ise borç kaydı yapılarak muhasebe dönemi kapatılır.

Bu makalede mahalli idarelerde yıl sonu işlemlerinin nasıl yapıldığı anlatılarak bu süreci denetleyecek iç denetçilere rehber olması istenilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel idare, belediye, yıl sonu işlemleri, dönem sonu işlemleri, geçici mizan, kesin mizan.

I-GİRİŞ

10.03.2006 tarih ve 26104 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre dönem sonu işlemleri açıklanmaya çalışılacaktır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre dönem sonunda, geçici mizan öncesinde yapılması gereken dönem sonu işlemleri yapılarak geçici mizan çıkarılır. Geçici mizanın çıkarılmasının ardından dönem sonu işlemleri yapılmak suretiyle kesin mizan düzenlenir.

II-GEÇİCİ MİZANDAN ÖNCE YAPILACAK İŞLEMLER

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde, geçici mizandan önce yapılacak işlemler değişik maddelerde ayrı ayrı belirtilmektedir.

Mehmet İPEK

İç Denetim Birimi Başkanı
KOSGEB

Geçici mizandan önce yapılacak muhasebe işlemleri;

1-Faiz Tahakkukları

a) Dönen ve duran varlıklar ana hesap grubu içindeki kurum alacakları hesaplarında kayıtlı alacaklara ilişkin olarak, yıl sonlarında geçici mizandan önce hesaplanan işlemiş faiz gelirleri tahsil edilme zamanına göre 181/281-Gelir Tahakkukları Hesabına kaydedilir.

-232-Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabında kayıtlı 950.000.-TL için yıl sonunda 30.000.-TL'si takip eden yılda, 35.000.-TL'si de sonraki yıllarda tahsil edilmek üzere toplam 65.000.-TL faiz geliri alacağı tahakkuk ettirilmiştir.

181	Gelir Tahakkukları Hesabı	30.000	
281	Gelir Tahakkukları Hesabı	35.000	
600	Gelirler Hesabı		65.000

b) Uzun veya kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde yer alan, iç ve dış malî borçlara ilişkin olarak yıl sonlarında geçici mizandan önce tahakkuk ettirilen işlemiş faiz tutarı ile kuponlu tahvillerin takip eden yılda kupon ödemesi yapılacak işlemiş faiz tutarı 381-Gider Tahakkukları Hesabına kaydedilir.

-410-Dış Mali borçlar Hesabında kayıtlı 450.000.-TL için yıllık %10 üzerinden faiz tahakkuk ettirilmiştir.

630	Giderler Hesabı	45.000	
381	Gider Tahakkukları Hesabı		45.000

2-Mahsup Dönemine Aktarılabacak Avanslar

Yılı bütçesindeki ödeneğine dayanılarak verilen iş avans ve kredileri ile personel avanslarından gerekli mahsup işlemleri yıl sonuna kadar yapılamayanların mahsup döneminde işlemleri yapılmak üzere 165-Mahsup Dönemine Aktarılabacak Avans ve Krediler Hesabına alınması gerekmektedir.

a) İl Özel İdarelerinde Mahsup Dönemine Aktarılabacak Avanslar

		Borç	Alacak
160	İş Avans ve Kredileri Hesabı	25.000	
161	Personel Avansları Hesabı	20.000	
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	2.365.000
904	Ödenekler Hesabı	365.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

Avans hesapları yukarıdaki şekilde olan bir muhasebe biriminin geçici mizandan önce yapması gereken kayıt aşağıdaki şekilde olacaktır.

165	Mahsup Dönemine Aktarılabacak Avans ve Krediler Hesabı	45.000	
160	İş Avans ve Kredileri Hesabı		25.000
161	Personel Avansları Hesabı		20.000

Mahsup dönemine aktarılabacak avans ve kredilerin ödenekleri mahsup döneminde kullanılmak üzere tenkis edilir.

906	Mahsup Dönemine Aktarılabacak Kullanılacak Ödenekler Hesabı	45.000	
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı		45.000
904	Ödenekler Hesabı	45.000	
907	Mahsup Dönemine Aktarılabacak Ödenekler Hesabı		45.000

		Borç	Alacak
160	İş Avans ve Kredileri Hesabı	25.000	25.000
161	Personel Avansları Hesabı	20.000	20.000
165	Mah.Dön.Akt.Avans ve Krediler Hesabı	45.000	
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	2.410.000
904	Ödenekler Hesabı	410.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	
906	Mah.Dön.Akt.Kul.Ödenekler Hesabı	45.000	
907	Mah.Dön.Akt. Ödenekler Hesabı		45.000

a) Belediyelerde Mahsup Dönemine Aktarılabacak Avanslar

		Borç	Alacak
160	İş Avans ve Kredileri Hesabı	25.000	
161	Personel Avansları Hesabı	20.000	
900	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	2.365.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	365.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

Avans hesapları yukarıdaki şekilde olan bir muhasebe biriminin geçici mizandan önce yapması gereken kayıt aşağıdaki şekilde olacaktır:

165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabı	45.000	
160	İş Avans ve Kredileri Hesabı		25.000
161	Personel Avansları Hesabı		20.000

Mahsup dönemine aktarılan avans ve kredilerin ödenekleri mahsup döneminde kullanılmak üzere tenkis edilir.

906	Mahsup Dönemine Aktarılan Kullanılacak Ödenekler Hesabı	45.000	
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı		45.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	45.000	
907	Mahsup Dönemine Aktarılan Ödenekler Hesabı		45.000

		Borç	Alacak
160	İş Avans ve Kredileri Hesabı	25.000	25.000
161	Personel Avansları Hesabı	20.000	20.000
165	Mah.Dön.Akt.Avans ve Krediler Hesabı	45.000	
900	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	2.410.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	410.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	
906	Mah.Dön.Akt.Kul.Ödenekler Hesabı	45.000	
907	Mah.Dön.Akt. Ödenekler Hesabı		45.000

3-Tenkis Kayıtları

Kamu idarelerinin merkez ve merkez dışı birimlerinde malî yılın son ayına ait bütün ödeme ve mahsup işlemleri yapıldıktan sonra yılı içinde alınan ödeneklerden kullanılmayıp muhasebe birimlerince doğrudan tenkis edilen tutarlar için geçici mizandan önce yapılacak kayıtlar:¹

1 Kesin hesap bilgileri geçici mizandan alındığından tenkis kayıtlarının geçici mizandan önce yapılması gerekmektedir.

a) İl Özel İdarelerinde tenkis kayıtları

1-İl özel idarelerinin merkez dışı muhasebe birimlerince yapılan tenkis kayıtları;

903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	2.410.000
904	Ödenekler Hesabı	410.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

904	Ödenekler Hesabı	590.000	
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı		590.000

Bu şekilde 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabının bakiyesi sıfırlanacaktır. 904-Ödenekler Hesabı ile 905-Ödenekli Giderler Hesabının bakiyeleri ise dönem sonu işlemlerinde sıfırlanacaktır.

903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	3.000.000
904	Ödenekler Hesabı	1.000.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

2-İl özel idarelerinin merkez muhasebe birimlerince yapılan tenkis kayıtları;

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	10.500.000	6.000.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	1.000.000	10.000.000
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı	5.000.000	500.000
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	2.000.000	1.900.000
904	Ödenekler Hesabı	400.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	1.500.000	

904	Ödenekler Hesabı	100.000	
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı		100.000

Merkez ve merkez dışı birimlerde kullanılmak üzere gönderilen ödeneklerden tenkis edilenlerin kayıtları;

Merkez dışı birim tenkis kaydı + Merkez biriminin tenkis kaydı

$$= 590.000+100.000 = 690.000.-TL$$

900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	690.000	
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı		690.000

Bu şekilde 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabının bakiyesi sıfırlanacaktır. 901-Bütçe Ödenekleri Hesabı 905-Ödenekli Giderler Hesabının bakiyeleri ise dönem sonu işlemlerinde sıfırlanacaktır.

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	11.190.000	6.000.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	1.000.000	10.000.000
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı	5.000.000	1.190.000
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
904	Ödenekler Hesabı	500.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	1.500.000	

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	3.000.000	3.000.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	1.000.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

III-KESİN MİZANDAN ÖNCE YAPILACAK İŞLEMLER

Dönem sonu işlemleri mali yılın sonunda geçici mizanın çıkarılmasının ardından yapılan aşağıdaki işlemlerden oluşur:

Yıl içinde kullanılmayan ödeneklerin iptal kaydı;

901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	5.190.000	
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı		5.190.000

a) Bütçe ve ödenek hesapları dışındaki dönem sonu işlemleri;

1) Dönen varlıklar ana hesap grubu içerisinde yer alan gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan mali yıl sonuna kadar tahsili gerekenlerden tahsil edilemeyen tutarlar, mali yıl sonunda gelirlerden alacaklar hesabına alacak, gelirlerden takipli alacaklar hesabına borç kaydedilerek takibe alınır.

Bu şekilde 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabı ile 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabının bakiyesi sıfırlanacaktır. 901-Bütçe Ödenekleri Hesabı, 902-Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı, 904-Ödenekler Hesabı ve 905-Ödenekli Giderler Hesabının bakiyeleri ise dönem sonu işlemlerinde sıfırlanacaktır.

121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	,00	
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı		,00

2) Duran varlıklar ana hesap grubu içerisinde yer alan, gelirlerden alacaklar hesabı, gelirlerden tecilli ve tehirlil alacaklar hesabı, kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabı ve gelecek yıllara ait giderler hesabında kayıtlı tutarlardan dönen varlıklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gereken tutarlar, bu hesaplara alacak, dönen varlıklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara borç kaydedilerek aktarma işlemleri tamamlanır.

b) Belediyelerde tenkis kayıtları

900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	3.000.000	2.410.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	410.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	,00	
220	Gelirlerden Alacaklar Hesabı		,00

901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	590.000	
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı		590.000

122	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı	,00	
222	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı		,00
132	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı	,00	
232	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabı		,00
180	Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabı	,00	
280	Gelecek Yıllara Giderler Hesabı		,00

3) Bütçe emanetleri hesabında kayıtlı olan tutarlar, zaman aşımı süresine göre bütçe emanetleri hesabının ilgili yardımcı hesabına aktarılması gerektiğinden bu hesaba borç ve alacak kaydedilir.

320		Bütçe Emanetleri Hesabı	
320	01	Cari Yıla (N) Ait Borçlar	20.000
320	02	N-1 Yılına Ait Borçlar	30.000
320	03	N-2 Yılına Ait Borçlar	40.000
320	04	N-3 Yılına Ait Borçlar	50.000
320	05	N-4 Yılına Ait Borçlar	60.000
320	06	N-5 Yılına Ait Borçlar	70.000

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazerete dayanmaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zaman aşımına uğrayarak kamu idaresi lehine düşer yani bütçelerine gelir kaydedilmek suretiyle 320-06 detayı boşaltılır.

320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-5 Yılına Ait Borçlar)	70.000	
600	Gelirler Hesabı		70.000
805	Gelir Yansıtma Hesabı	70.000	
800	Bütçe Gelirleri Hesabı		70.000

Daha sonra ise sırasıyla,

320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-4 Yılına Ait Borçlar)	60.000	
320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-5 Yılına Ait Borçlar)		60.000

320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-3 Yılına Ait Borçlar)	50.000	
320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-4 Yılına Ait Borçlar)		50.000

320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-2 Yılına Ait Borçlar)	40.000	
320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-3 Yılına Ait Borçlar)		40.000

320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-1 Yılına Ait Borçlar)	30.000	
320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-2 Yılına Ait Borçlar)		30.000

320	Bütçe Emanetleri Hesabı (Cari Yıla N Ait Borçlar)	20.000	
320	Bütçe Emanetleri Hesabı (N-1 Yılına Ait Borçlar)		20.000

4) Uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içerisinde yer alan, tahviller hesabı, uzun vadeli diğer iç mali borçlar hesabı, dış mali borçlar hesabı, gelecek yıllara ait gelirler ve gider tahakkukları hesabında kayıtlı tutarlardan vadelerinin bir yılın altına inmesi nedeniyle, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara aktarılması gerekenler bu hesaplara borç, kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubundaki ilgili hesaplara alacak kaydedilerek aktarma işlemleri tamamlanır.

403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı	,00	
303	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı		,00

404	Tahviller Hesabı	,00	
304	Cari Yılda Ödenecek Tahviller Hesabı		,00

410	Dış Mali Borçlar Hesabı	,00	
310	Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar Hesabı		,00

430	Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	,00	
330	Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı		,00

438	Kamuya Olan Ertilenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı	,00	
368	Vadesi Geçmiş Ert. veya Taks. Vergi ve Yüküm. Hesabı		,00

480	Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı	,00	
380	Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı		,00

481	Gider Tahakkukları Hesabı	,00	
381	Gider Tahakkukları Hesabı		,00

	409-440-449-472-479-499	,00	
	309-340-349-372-379-399		,00

5) Öz kaynaklar ana hesap grubu içerisinde yer alan "Değer Hareketleri" hesap grubundaki hesaplar değer hareketleri sonuç hesabının ilgili yardımcı hesaplarına kaydedilerek kapatılır. Bu işlemler sonucunda, muhasebe birimleri arası işlemler hesabı kesin mizanda bakiye vermez.

		Borç	Alacak
511	Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı	20.000	30.000

511	Muhasebe Birimleri Arası İşlemler H. Nakit Hareketleri Sonuç H. (N-1 Yılından Devredenler)	10.000	
519			10.000

		Borç	Alacak
511	Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabı	30.000	30.000

Hesapların bakiyeleri ve muhasebe biriminin türüne (merkez-taşra) göre yukarıda bulunan yevmiyelerin tam tersi de yapılabilir.

6) Değer hareketleri sonuç hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba borç ve alacak kaydı yapılır.

519			Değer Hareketleri Sonuç Hesabı	Borç
519	11		Devreden Muhasebe Birimleri Arası İşlemler	
519	11	01	Cari Yıl (N) Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Yıl Sonu Bakiyesi	10.000
519	11	02	N-1 Yılından Devredenler	20.000
519	11	03	N-2 Yılından Devredenler	30.000
519	11	04	N-3 Yılından Devredenler	40.000
519	11	05	N-4 Yılından Devredenler	50.000
519	11	06	N-5 Yılından Devredenler	60.000

519	11	06	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı (N-5 Yılından Devredenler)	50.000
519	11	05	Değer Hareketleri Sonuç H. (N-4 Yılından Devredenler)	50.000

519	11	05	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı (N-4 Yılından Devredenler)	40.000
519	11	04	Değer Hareketleri Sonuç H. (N-3 Yılından Devredenler)	40.000

519	11	04	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı (N-3 Yılından Devredenler)	30.000
519	11	03	Değer Hareketleri Sonuç H. (N-2 Yılından Devredenler)	30.000

519	11	03	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı (N-2 Yılından Devredenler)	20.000
519	11	02	Değer Hareketleri Sonuç H. (N-1 Yılından Devredenler)	20.000

519	11	02	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı (N-1 Yılından Devredenler)	10.000	
519	11	01	Değer Hareketleri Sonuç H. (Cari Yıl (N) Nakit Hareketleri Yılı Sonu Bakiyesi)		10.000

Değer hareketleri sonuç hesabının borç bakiyesinin net değere aktarılmasına karar verilmesi durumunda, tutarı bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir.

500	07		Net Değer Hesabı (Değer Hareketleri Sonuç Hesabından Aktarılanlar ²)	60.000	
519	11	06	Değer Hareketleri Sonuç H. (N-5 Yılından Devredenler)		60.000

Değer hareketleri sonuç hesabının alacak bakiyesinin net değere aktarılmasına karar verilmesi durumunda, tutarı bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir.

519	11	06	Değer Hareketleri Sonuç Hesabı (N-5 Yılından Devredenler)	60.000	
500	07		Net Değer Hesabı (Değer Hareketleri Sonuç Hesabından Aktarılanlar)		60.000

7) Dönem sonunda ilgili varlık ve yabancı kaynak hesaplarında kayıtlı olup yabancı para cinsinden izlenen tutarlar değerlemeye tabi tutulur ve raporlama tarihindeki gerçek değerleri ile mali raporlarda gösterilir.

Kur Artışı Farkları;

105	Döviz Hesabı	,00	
132	Kurumca Verilen Borçlar Alacaklar H.	,00	
232	Kurumca Verilen Borçlar Alacaklar H.	,00	
600	Gelirler Hesabı		,00

2 Sadece il Özel İdarelerinde kullanılmaktadır.

630	Giderler Hesabı	,00	
303	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı		,00
403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı		,00
304	Cari Yılda Ödenecek Tahviller Hesabı		,00
404	Tahviller Hesabı		,00
310	Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar Hesabı		,00
410	Dış Mali Borçlar Hesabı		,00

Kur Azalış Farkı;

630	Giderler Hesabı	,00	
105	Döviz Hesabı		,00
132	Kurumca Verilen Borçlar Alacaklar Hesabı		,00
232	Kurumca Verilen Borçlar Alacaklar Hesabı		,00

303	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı	,00	
403	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabı	,00	
304	Cari Yılda Ödenecek Tahviller Hesabı	,00	
404	Tahviller Hesabı	,00	
310	Cari Yılda Ödenecek Dış Mali Borçlar Hesabı	,00	
410	Dış Mali Borçlar Hesabı	,00	
600	Gelirler Hesabı		,00

8) Yeniden değerlemeye tabi tutulması gerekli olan taahhütler değerlemeye tabi tutulur.

9) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar hesap gruplarında yer alan hesaplarda kayıtlı değerlerden yeniden değerlendirme işlemine tabi tutulması gerekenler, yeniden değerlemeye tabi tutulur.

Değer Artışı

25	Maddi Duran Varlık Hesapları (251-252-253-254-255-256)	,00	
26	Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesapları (260-263-264)	,00	
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı		,00
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı		,00
522	Yeniden Değerleme Farkları Hesabı		,00

Değer Azalışı

522	Yeniden Değerleme Farkları Hesabı	,00	
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	,00	
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	,00	
25	Duran Varlık Hesapları (251–252–253–254–255–256)		,00
26	Maddi Olmayan Duran Varlık Hesapları (260–263–264)		,00

10) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar hesap gruplarında yer alan hesaplarda kayıtlı amortisman tabi tutulması gereken varlıklara ilişkin amortisman işlemleri yapılır.

		Borç	Alacak
294	Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı	250.000	
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabı (-)		200.000

630	Giderler Hesabı	50.000	
299	Birikmiş Amortismanlar Hesabı		50.000

630	Giderler Hesabı	120.000	
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı		120.000

630	Giderler Hesabı	120.000	
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı		120.000

b) Bütçe hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri;

		Borç	Alacak
800	Bütçe Gelirleri Hesabı	1.000	803.700
805	Gelir Yansıtma Hesabı	603.700	1.000
810	Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabı	200.000	
830	Bütçe Giderleri Hesabı	1.059.950	
835	Gider Yansıtma Hesabı		1.059.950

1) Bütçe gelirleri hesabının alacak bakiyesi bütçe gelirleri hesabına borç, bütçe uygulama sonuçları hesabına alacak kaydedilir.

800	Bütçe Gelirleri Hesabı	802.700	
895	Bütçe Uygulama Sonuçları H.		802.700

2) Bütçe giderleri hesabının borç bakiyesi bütçe giderleri hesabına alacak, bütçe uygulama sonuçları hesabına borç kaydedilir.

895	Bütçe Uygulama Sonuçları Hesabı	1.059.950	
830	Bütçe Giderleri Hesabı		1.059.950

3) Bütçe gelirlerinden ret ve iadeler hesabının borç bakiyesi bütçe gelirlerinden ret ve iadeler hesabına alacak, bütçe uygulama sonuçları hesabına borç kaydedilir.

895	Bütçe Uygulama Sonuçları Hesabı	200.000	
810	Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabı		200.000

4) Gider yansıtma hesabının alacak bakiyesi gider yansıtma hesabına borç, bütçe uygulama sonuçları hesabına alacak kaydedilir.

835	Gider Yansıtma Hesabı	1.059.950	
895	Bütçe Uygulama Sonuçları Hesabı		1.059.950

5) Gelir yansıtma hesabının borç bakiyesi gelir yansıtma hesabına alacak, bütçe uygulama sonuçları hesabına borç kaydedilir. Gelir yansıtma hesabının alacak bakiyesi verdiği durumlarda gelir yansıtma hesabına borç, bütçe uygulama sonuçları hesabına alacak kaydedilir.

895	Bütçe Uygulama Sonuçları Hesabı	602.700	
805	Gelir Yansıtma Hesabı		602.700

		Borç	Alacak
800	Bütçe Gelirleri Hesabı	803.700	803.700
805	Gelir Yansıtma Hesabı	603.700	603.700
810	Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabı	200.000	200.000
830	Bütçe Giderleri Hesabı	1.059.950	1.059.950
835	Gider Yansıtma Hesabı	1.059.950	1.059.950
895	Bütçe Uygulama Sonuçları Hesabı	1.862.650	1.862.650

c) Ödenek hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri;

1) İl özel idarelerinde ödenekli giderler hesabının borç bakiyesi ödenekler hesabına borç, ödenekli giderler hesabına alacak kaydedilir.

1.1 İl özel idarelerinin merkez dışı muhasebe birimlerinin kaydı,

		Borç	Alacak
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	3.000.000
904	Ödenekler Hesabı	1.000.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

904	Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı		

		Borç	Alacak
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	3.000.000	3.000.000
904	Ödenekler Hesabı	3.000.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	2.000.000

1.2 İl özel idarelerinin merkez muhasebe birimlerinin kaydı,

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	11.190.000	11.190.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	6.190.000	10.000.000
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı	5.000.000	1.190.000
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
904	Ödenekler Hesabı	500.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	1.500.000	

904	Ödenekler Hesabı	1.500.000	1.500.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı		

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	11.190.000	11.190.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	6.190.000	10.000.000
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı	5.000.000	1.190.000
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
904	Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	1.500.000	1.500.000

2) İl özel idarelerinde bütçe ödenekleri hesabının yardımcı hesapları itibariyle; alacak bakiyesi aynı yardımcı hesaplara borç, borç bakiyesi aynı yardımcı

hesaplara, bütçe ödenek hareketleri hesabının borç bakiyesi bütçe ödenek hareketleri hesabına alacak kaydedilir.

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	11.190.000	11.190.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	6.190.000	10.000.000
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı	5.000.000	1.190.000
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
904	Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	1.500.000	1.500.000

901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	10.000.000	6.190.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı		
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı		

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	11.190.000	11.190.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	16.190.000	16.190.000
902	Bütçe Ödenek Hareketleri Hesabı	5.000.000	5.000.000
903	Kullanılacak Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
904	Ödenekler Hesabı	2.000.000	2.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	1.500.000	1.500.000

3) Belediye, bağlı idare ve birliklerde, bütçe ödenekleri hesabının yardımcı hesapları itibariyle; alacak bakiyesi aynı yardımcı hesaplara borç, borç bakiyesi aynı yardımcı hesaplara, ödenekli giderler hesabının borç bakiyesi ödenekli giderler hesabına alacak kaydedilir.

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	3.000.000	3.000.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	1.000.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	

901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	3.000.000	1.000.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı		
905	Ödenekli Giderler Hesabı		

		Borç	Alacak
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı	3.000.000	3.000.000
901	Bütçe Ödenekleri Hesabı	3.000.000	3.000.000
905	Ödenekli Giderler Hesabı	2.000.000	2.000.000

Bu işlemten sonra bütçe hesapları ana hesap grubu ile ödenek hesapları hesap grubunda yer alan tüm hesaplar kapanır.

d) Faaliyet hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri;

		Borç	Alacak
600	Gelirler Hesabı		120.000
630	Giderler Hesabı	210.000	

1) Gelirler hesabının alacak bakiyesi, dönem sonunda faaliyet sonuçları hesabına alacak, gelirler hesabına borç kaydedilir.

600	Gelirler Hesabı	120.000	
690	Faaliyet Sonuçları Hesabı		120.000

2) Giderler hesabının borç bakiyesi, dönem sonunda faaliyet sonuçları hesabına borç, giderler hesabına alacak kaydedilir.

690	Faaliyet Sonuçları Hesabı	210.000	
630	Giderler Hesabı		210.000

		Borç	Alacak
600	Gelirler Hesabı	120.000	120.000
630	Giderler Hesabı	210.000	210.000
690	Faaliyet Sonuçları Hesabı	210.000	120.000

3) Faaliyet sonuçları hesabının alacak veya borç bakiyesi, öz kaynaklar hesap grubu içerisinde yer alan dönem olumlu faaliyet sonuçları hesabı veya dönem olumsuz faaliyet sonuçları hesabıyla kapatılır.

Faaliyet sonuçları hesabının borç bakiyesi vermesi durumunda;

591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı	90.000	
690	Faaliyet Sonuçları Hesabı		90.000

Faaliyet sonuçları hesabı alacak bakiyesi vermiş olsaydı;

690	Faaliyet Sonuçları Hesabı	90.000	
590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı		90.000

e) Faaliyet Sonuçları hesaplarına ilişkin dönem sonu işlemleri;

1) Geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba borç ve alacak kaydı yapılır.

Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı			
570	01	N-1 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları	100.000
570	02	N-2 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları	200.000
570	03	N-3 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları	300.000
570	04	N-4 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları	400.000
570	05	N-5 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları	500.000

Geçmiş yıllar olumlu faaliyet sonuçları hesabında kayıtlı tutarlardan beşinci yılın sonunda net değer hesabına aktarılanlar bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir.

570	05	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-5 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	500.000
500	09	Net Değer Hesabı (Geçmiş Dönem Faaliyet Sonuçlarından Aktarılanlar)	500.000

Daha sonra sırasıyla,

570	04	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-4 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	400.000
570	05	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-5 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	400.000

570	03	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-3 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	300.000
570	04	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-4 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	300.000

570	02	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-2 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	200.000
570	03	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-3 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	200.000

570	01	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-1 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)	100.000	
570	02	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-2 Yılına Ait Olumlu Faaliyet Sonuçları)		100.000

580	03	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-3 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)	500.000	
580	02	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-2 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)		500.000

2) Geçmiş yıllar olumsuz faaliyet sonuçları hesabında kayıtlı tutarların, bu hesapların ilgili alt bölümüne aktarılması için bu hesaba alacak ve borç kaydı yapılır.

580 Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (-)			
580	01	N-1 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları	400.000
580	02	N-2 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları	500.000
580	03	N-3 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları	600.000
580	04	N-4 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları	700.000
580	05	N-5 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları	800.000

580	02	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-2 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)	400.000	
580	01	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-1 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)		400.000

Bu işlemlerden sonra faaliyet hesapları ana hesap grubunda yer alan tüm hesaplar kapanır.

Geçmiş yıllar olumsuz faaliyet sonuçları hesabında kayıtlı tutarlardan beşinci yılın sonunda net değer hesabına aktarılanlar bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir.

IV-SONUÇ

Her faaliyet döneminin sonunda, muhasebe yetkilileri dönem sonu işlemlerini yaparak yeni faaliyet döneminin açılış kaydına esas alınacak kesin mizanı çıkarırlar. Hazırlanan kesin mizanda borç ve alacak kalanı veren hesaplar yeni faaliyet döneminin açılış kaydına esas teşkil eder.

500	09	Net Değer Hesabı (Geçmiş Dönem Faaliyet Sonuçlarından Aktarılanlar)	800.000	
580	05	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-5 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)		800.000

Kesin mizanın düzenlenmesini takiben, dönem sonunda son yevmiye olarak borç ve alacak bakiyesi veren hesapların kapatılmasını sağlamak için kesin mizanda borç bakiyesi veren hesaplar alacak kaydı yapılarak, alacak bakiyesi veren hesaplar ise borç kaydı yapılarak muhasebe dönemi kapatılır.

Daha sonra sırasıyla,

580	05	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-5 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)	700.000	
580	04	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-4 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)		700.000

Mahalli idarelerde yıl sonu işlemleri anlatılmak sureti ile bu süreci denetleyecek iç denetçilere rehber olunmak istenilmiştir.

580	04	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-4 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)	600.000	
580	03	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabı (N-3 Yılına Ait Olumsuz Faaliyet Sonuçları)		600.000